

گفت و گوی صبا با کارگردان و نویسنده فیلم سینمایی «کن پامنا»

این فیلم تلنگر است نه سیاه‌نمایی

فیلم «کن پامنا» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی اشکان درویشی از چهارشنبه ۲۴ اسفندماه سال ۱۴۰۰ تا کنون در سینماهای منتخب گروه «هنر و تجربه» روی پرده اکران است. این اثر به نویسندگی سیروس همتی و براساس طرحی از اشکان درویشی به نگارش و تولید رسیده است، در خلاصه فیلم آمده است: روایتی از زندگی کودکان کار در محله‌های فقیرنشین مناطق پایین شهر تهران و حمایت از دختران مظلوم افغانستان است. سیامک صفری، بابک نوری، علیرضا استادی، ندا حسینی، سیروس همتی و مهدی تارخ و فریا کوثری در این فیلم ایفای نقش کرده‌اند. مجری طرح فیلم «کن پامنا» را موسسه نقطه عطف سینما، بر عهده داشته است. خبرنگار صبا گفت و گویی با سیروس همتی (نویسنده) و اشکان درویشی (کارگردان) داشته است، که در ادامه می‌خوانید.

ندا روزبه
گفت و گو

برای قلم ارزش قائلم

سیروس همتی نویسنده فیلم سینمایی «کن پامنا» در خصوص نگارش فیلم‌نامه آن گفت: واقعیت امر این است که «کن پامنا» فیلم‌نامه‌ای شد که خودم هم فکرش را نمی‌کردم. از ابتدا نگارش این فیلم‌نامه برای من خیلی جدی نبود تا این که احساس کردم قضیه برای کارگردان و کسی که طرح اولیه را به من سفارش داده، به شدت جدی است. در نهایت بعد از تماس‌های متعدد و اصرار مبنی بر این که با هم این کار را انجام دهیم؛ نگارش آن را شروع کردم. و بعد از آن چه شب‌ها که تا صبح روی متن کار می‌کردیم.

او در ادامه گفت: این سخت‌گیری‌هایی دلیل نبوده، بالاخره آبروی من بود، از همان ابتدای امر هم چندین بار از کارگردان خواهش کردم که برای نویسنده، فایل ویژه‌ای قائل باشد. چرا که من برای قلم ارزش قائلم. وقتی در بعضی از فیلم‌نامه‌ها، فیلم‌ها و بنرها، نام نویسنده را نمی‌بینم، به من برمی‌خورد. از نویسنده شاکمی می‌شوم که چرا برای خودش ارزش قائل نیست؟ همین طور از نگاهی که کارگردان دارد، شاکمی می‌شوم به اعتقاد من، نویسنده مولف اول اثر است. بنده و اشکان درویشی شب‌های زیادی را به کلنجار رفتن با متن گذرانیدیم. محصول و شیرینی این رفاقت یک فیلم سینمایی شد به نام «کن پامنا». چیزی که الان روی پرده سینماست. همتی از پیش‌بینی‌های خود در مورد «کن پامنا» گفت: شک ندارم که اگر «کن پامنا» در جشنواره‌های مربوط به کودک و نوجوان از جمله جشنواره کودک و نوجوان اصفهان و همچنین جشنواره‌های بین‌المللی حضور پیدا کند؛ قطعاً عرض اندام خواهد کرد و خودش را نشان خواهد داد. چرا که از نظر من موضوعی که مادر دست‌گرفتیم در کشورهای دیگر، کمتر یا اصلاً به آن پرداخت نشده است و برایشان سوژه جالبی خواهد بود.

نویسنده «کن پامنا» با اشاره به عنوان «سیاه‌نمایی» که به برخی

فیلم‌ها داده می‌شود؛ گفت: اگر در مورد سینمای نوآر یا سینمای سیاه مطالعه کنید، متوجه می‌شوید که در کشور فرانسه و امثال آن منتقدین مجله کایه دوسینما، از کارگردان‌هایی که به نقاط مهم معضلات اجتماعی شهری اشاره کرده‌اند؛ تشکر می‌کنند. آن مجله زیر دست شهردار شهر پاریس یا شهردار شهری که بیانگر موضوع چالش برانگیز سینمایی است می‌رود و سینما بهانه‌ای می‌شود برای ارتباط بین هنرمندان و مسئولین. اما در سینمای ما وقتی یک معضلی مطرح می‌شود، به آن اتیکت سیاه‌نمایی زده می‌شود و می‌گویند ما چنین چیزی را نداریم. اگر نداریم چطور به ذهن نویسنده و سازنده فیلم رسیده است؟ یک بحث سینمای علمی تخیلی هست که به طور مثال نویسنده تخیل کند که الان هشت هزار فرسخ زیر دریا پدر کره ماه زندگی هست؛ این می‌شود سینمای تخیلی. ولی در سینمایی که از بطن جامعه و اجتماعی است و داعیه سینمای فرهنگی دارد، حتماً نویسنده اثر چیزی دیده است که آن را به فیلم‌نامه تبدیل کرده، پس عنوان سیاه‌نمایی برای فیلم‌هایی مثل «کن پامنا» یک برچسب احقانه است که ممکن است از طرف هر کسی به فیلم الصاق شود.

او در ادامه افزود: به جای پاسخ دادن به سوال، نباید صورت مسئله را پاک کرد. چنین چیزی در «کن پامنا» وجود ندارد. تک تک پلان‌ها و سکانس‌های «کن پامنا» بازگوکننده مفهومی از بطن جامعه است. مثلاً این فیلم چالش مسئولیت‌پذیری کودکان را در مقابل بزرگسالان به تصویر می‌کشد و در شمایل یک طرح داستانی نشان می‌دهد؛ اگر مسئولیتی را به بچه‌ها بسپارید، متوجه می‌شوید که چگونه آن را به نحو احسن به نتیجه می‌رسانند. همان طور که در فیلم بچه‌ها یک خانه ویران شده را تبدیل به باغچه‌ای کردند، که محلی امن برای رشد است، جایی که پتانسیل‌های شگرفی برای زندگی و درآمدزایی دارد. این‌ها را چه کسانی انجام دادند؟ و به فکر چه کسانی رسید؟ همین بچه‌ها.

اگر من این هنر را به جامعه تعمیم دهم، این نتیجه را می‌گیرم که اگر به بچه‌های کار، فکر، کلاس، کتاب، ارتباط و بهاداده شود چه کارهای مثبتی که نمی‌کنند.

اشکان درویشی محصول زمان خودش است

سیروس همتی در پایان در مورد کارگردان «کن پامنا» گفت: اشکان درویشی از آن دسته افرادی است که وقتی یک یا علی بگوید، تا آخرش می‌رود. در نمایش «فیش‌آباد» هم این اتفاق افتاد. در کار بعدی ما «ایجننت» هم می‌دانم همین طور خواهد بود چرا که با کسب تجربه در این مسیر کاملاً بر نقاط ضعف و قوت اشراف دارد و می‌داند چه کاری باید انجام دهد. اشکان درویشی علاوه بر انرژی بالا، هوش به شدت بالایی هم دارد و اغلب چند قدم از بقیه جلوتر است. می‌داند چه موضوعی را چه زمانی باید کار کند. هر کجا که احساس کند وقتش است، آن کار را انجام می‌دهد. چرا که فیدبک آن را، در آن لحظه احساس می‌کند. جمله معروفی هست که می‌گوید «هنرمند محصول زمانه خودش است»، من در مورد اشکان درویشی این نظر را دارم؛ اشکان درویشی محصول زمان خودش است. آثارش خیلی با شرایط روز آن دوره و آن سال و آن ماه عجیب است.

اشکان درویشی:

اهل گل به خودی زدن، نیستیم!

اشکان درویشی کارگردان فیلم سینمایی «کن پامنا» در خصوص بازخورد فیلم گفت: بعضی اوقات برداشتی از یک فیلم داریم و فکر می‌کنیم که چه اتفاقی قرار است برای آن بیفتد و برآورد ذهنی‌ای برای آن داریم. برآورد ذهنی ما در مورد انعکاس «کن پامنا» در جامعه هرچقدر هم که خوب بود، به این اندازه نبود و شگفت زده شدیم. «کن پامنا» اثری بود که سروصدای زیادی از همان ابتدا ایجاد کرد و نظر

